

**HRVATSKI SAVEZ UDRUGA OSOBA S INTELEKTUALNIM
TEŠKOĆAMA**

PROJEKT

**“Osnajivanje i edukacija roditelja u prvim fazama suočavanja s
izazovima odgoja djece s teškoćama u razvoju“**

Financiran od strane Ministarstva socijalne politike i mladih

Dodatni materijali za edukaciju održanu 27.04.2016.

u Centru za rehabilitaciju Zagreb – podružnica Slobošćina

*Materijale pripremila: Ivana Mance, dipl.iur., stručni suradnik u Hrvatskom savezu
udruga osoba s intelektualnim teškoćama*

KATALOG PRAVA DJECE S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU

I PRAVA DJECE S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU U ZDRAVSTVENOM SUSTAVU

1. PRAVO NA ZDRAVSTVENU NJEGU I FIZIKALNU TERAPIJU I REHABILITACIJU U KUĆI

Pravo se ostvaruje temeljem *Pravilnika o uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja za bolničko liječenje medicinskom rehabilitacijom i fizikalnom terapijom u kući* ("Narodne novine" broj 26/96., 79/97., 31/99., 51/99., 73/99., 40/07., 46/07. - pročišćeni tekst, 64/08., 91/09. i 118/09.)

Osigurana osoba može iznimno ostvariti pravo na provođenje fizikalne terapije u kući u slučaju kada je **potpuno nepokretna, odnosno teško pokretna zbog**: - neuroloških bolesti - reumatskih bolesti - politraume i traume - kompliciranih kirurških i ortopedskih zahvata - ostalih stanja koja za svaki slučaj posebice utvrđuje ovlašteni doktor Zavoda.

Pacijent, osiguranik HZZO-a ostvaruje pravo na **medicinsku njegu u kući** putem svog odabranog obiteljskog liječnika, koji, ukoliko je takva njega potrebna, daje Nalog za provedbu usluge.

Usluge **fizikalne terapije i rehabilitacije u kući** ostvaruju se prema dobivenom mišljenju i nalazu ugovornog specijaliste fizijatra, reumatologa, ortopeda ili neurologa, nakon čega odabrani obiteljski liječnik daje Prijedlog o provođenju usluge.

Prijedlog razmatra Liječničko povjerenstvo **HZZO**-a te daje Odobrenje.

2. PRAVO NA BESPLATAN CJELODNEVNI SMJEŠTAJ TIJEKOM BOLNIČKOG LIJEČENJA OSIGURANIKA/JEDNOG OD RODITELJA UZ DIJETE S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU, NEOVISNO O DOBI DJETETA, OVISNO O SMJEŠTAJNIM KAPACITETIMA BOLNICE

Cjelodnevni smještaj uz dijete

Radi se o pravu na cjelodnevni (24-satni) smještaj koje se ostvaruje ovisno o odgovarajućim smještajnim kapacitetima ustanove.

Pravo ostvaruje osigurana osoba:

- **majka** djeteta pod uvjetom da je jedina prehrana djeteta majčino mlijeko, odnosno da postoji potreba dojenja djeteta, a što utvrđuje izabrani doktor djeteta, odnosno doktor bolničke ustanove u kojoj se dijete liječi,
- **jedan od roditelja** djeteta s teškoćama u razvoju koje o tome u skladu s posebnim propisima posjeduje odgovarajuće rješenje nadležnog tijela, odnosno nalaz i mišljenje nadležnog tijela vještačenja, a na prijedlog odjelnog doktora ugovorne bolničke ustanove u kojoj se dijete liječi.

Bitno: Roditelj djeteta s teškoćama u razvoju koje o tome u skladu s posebnim propisima posjeduje odgovarajuće rješenje nadležnog tijela, odnosno nalaz, mišljenje i ocjenu nadležnog tijela vještačenja ima pravo na cjelodnevni smještaj uz dijete **bez obzira na dob**

djeteta. Pravo se ostvaruje na osnovi uputnice za bolničko liječenje djeteta na kojoj se naznačuje potreba cjelodnevnog smještaja majke uz dijete radi dojenja odnosno potreba cjelodnevnog smještaja roditelja uz dijete s teškoćama u razvoju. Osigurana osoba koja ostvaruje pravo na smještaj nije obvezna sudjelovati u troškovima zdravstvene zaštite, a osiguranik koji u skladu s odredbama Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju može ostvariti pravo na naknadu plaće, za vrijeme tog smještaja ima pravo na naknadu plaće na ime privremene nesposobnosti za rad zbog njege djeteta.

3. PRAVO JEDNOG OD RODITELJA OSIGURANIKA NA DNEVNI SMJEŠTAJ UZ DIJETE S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU, BEZ OBZIRA NA DOB DJETETA, KOJE SE NALAZI NA BOLNIČKOM LIJEČENJU U UGOVORNOJ ZDRAVSTVENOJ USTANOVU ZA LIJEČENJE DJECE OBOLJELE OD AKUTNIH BOLESTI

Dnevni smještaj uz dijete

Radi se o pravu na dnevni smještaj (ne i noćenje).
Pravo pripada jednom od roditelja, pod uvjetom:

- da je dijete mlađe od 5 godina
- da se nalazi na bolničkom liječenju u ugovornoj zdravstvenoj ustanovi za liječenje djece oboljele od akutnih bolesti

BITNO! Roditelj djeteta s teškoćama u razvoju koje o tome u skladu s posebnim propisima posjeduje odgovarajuće rješenje nadležnog tijela, odnosno nalaz, mišljenje i ocjenu nadležnog tijela vještačenja ima pravo na dnevni smještaj uz dijete **bez obzira na dob djeteta, ako je to predložio odjelni doktor bolničke ustanove u kojoj se dijete liječi.** Pravo se ostvaruje na prijedlog odjelnog doktora ugovorne bolničke ustanove u kojoj se dijete liječi, a na temelju uputnice koju izdaje izabrani doktor djeteta. Osigurana osoba koja ostvaruje pravo na smještaj nije obvezna sudjelovati u troškovima zdravstvene zaštite, a osiguranik koji u skladu s odredbama Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju može ostvariti pravo na naknadu plaće, za vrijeme tog smještaja ima pravo na naknadu plaće na ime privremene spriječenosti za rad zbog njege djeteta.

4. PRAVO NA SMJEŠTAJ UZ DIJETE U SPECIJALNOJ BOLNICI ZA MEDICINSKU REHABILITACIJU JEDNOG OD RODITELJA ILI OSOBE KOJA SKRBI O DJETETU, KADA JE U PROVOĐENJU BOLNIČKE MEDICINSKE REHABILITACIJE DJETETA S POSEBNIM ZDRAVSTVENIM POTREBAMA POTREBNA PRISUTNOST RODITELJA ODNOSNO OSOBE KOJA SKRBI O DJETETU

Na prijedlog izabranog doktora primarne zdravstvene zaštite, a na osnovi mišljenja doktora specijalista određene specijalnosti, liječničko povjerenstvo područne službe, regionalnog ureda Zavoda iznimno može odobriti boravak uz dijete u specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju osiguranoj osobi - jednom od roditelja ili osobi koja skrbi o djetetu u sljedećim slučajevima:

- kada se provodi točno određen i utvrđen programa **"mama - dijete"** za izobrazbu roditelja, odnosno osobe koja skrbi o djetetu, **za dijete do navršene 3. godine života**

- kada je u provođenju bolničke medicinske rehabilitacije **djeteta s posebnim zdravstvenim potrebama potrebna prisutnost roditelja**, odnosno osobe koja skrbi o djetetu.

Iznimno, bez potrebe prethodnog odobrenja liječničkog povjerenstva Zavoda, pravo na boravak uz dijete, ovisno o odgovarajućim smještajnim kapacitetima specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju, ima:

- osigurana osoba - **majka djeteta** pod uvjetom da je jedina prehrana djeteta majčino mlijeko, odnosno da postoji potreba dojenja djeteta, a što utvrđuje izabrani doktor djeteta, odnosno doktor bolničke ustanove u kojoj se dijete liječi,
- osigurana osoba - **jedan od roditelja** djeteta s teškoćama u razvoju koje o tome u skladu s posebnim propisima posjeduje odgovarajuće rješenje nadležnog tijela, odnosno nalaz i mišljenje nadležnog tijela vještačenja.

Za vrijeme smještaja uz dijete roditelj nije obvezan sudjelovati u pokriću troškova smještaja.

5. PRAVO NA SMJEŠTAJ UZ DIJETE ZA VRIJEME NJEGOVOGA BOLNIČKOG LIJEČENJA U INOZEMSTVU

Iznimno, na osnovi prijedloga nadležnog referentnog centra, doktora specijalista, odnosno liječničkog konzilija ugovorne zdravstvene ustanove u kojoj se osigurana osoba - dijete liječi, te nalaza, mišljenja i ocjene liječničkog povjerenstva Direkcije HZZO-a, pravo na smještaj uz dijete koje se upućuje na liječenje u inozemstvo može se odobriti osobi koja je kao pratitelj djeteta navedena u rješenju o upućivanju djeteta na liječenje u inozemstvo, i to:

- **majci djeteta** ako je jedina prehrana djeteta majčino mlijeko ili ako postoji potreba dojenja djeteta
- **jednom od roditelja ili osobi koja skrbi o djetetu mlađem od 5 godina** ako to zahtijeva zdravstveno stanje djeteta.
- **iznimno**, uz obrazloženje medicinskih razloga, može se odobriti smještaj i uz **dijete starije od 5 godina**, ako to zahtijeva zdravstveno stanje djeteta.

Na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja osiguravaju se sredstva za smještaj do maksimalnog iznosa po danu u visini dnevnice utvrđene Odlukom o visini dnevnice za službeno putovanje u inozemstvo za korisnike koji se financiraju iz sredstava Državnog proračuna, preračunato u kune prema srednjem tečaju Narodne banke Republike Hrvatske važećeg na dan obračuna tih troškova.

6. PRAVO NA NAKNADU TROŠKOVA PRIJEVOZA IMA JEDNA OSOBA ODREĐENA ZA PRATITELJA OSIGURANE OSOBE DJETETA KOJE JE POTPUNO I TRAJNO NESPOSOBNO ZA SAMOSTALAN ŽIVOT I RAD

Pravo na naknadu za troškove prijevoza ima i jedna osoba određena za pratitelja osigurane osobe pod uvjetom:

- da je izabrani doktor primarne zdravstvene zaštite utvrdio potrebu pratnje te
- da osigurana osoba kojoj je određen pratitelj ne ispunjava uvjete za korištenje sanitetskog prijevoza

Smatra se da je djeci do 18. godine života, kao i djeci osiguranika koja su potpuno i trajno nesposobna za samostalan život i rad, potrebna pratnja neovisno o tome ispunjavaju li uvjete za korištenje sanitetskog prijevoza.

Osigurana osoba radi ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu iz obveznoga zdravstvenog osiguranja ima pravo na naknadu za troškove prijevoza pod uvjetom da je radi korištenja zdravstvene zaštite upućena izvan mjesta prebivališta, odnosno boravišta te da ne ispunjava uvjete za korištenje sanitetskog prijevoza.

Pravo na naknadu za troškove prijevoza osigurana osoba ostvaruje ako je radi korištenja zdravstvene zaštite upućena u ugovornu zdravstvenu ustanovu u mjesto koje je **udaljeno 50 i više kilometara od mjesta njezina prebivališta, odnosno boravišta** jer odgovarajuću zdravstvenu zaštitu, sukladno svom zdravstvenom stanju ne može ostvariti u bližoj ugovornoj zdravstvenoj ustanovi za tu vrstu zdravstvene zaštite ili kod bližeg ugovornog isporučitelja pomagala.

Pravo na naknadu za troškove prijevoza, neovisno o udaljenosti ima:

- **osigurana osoba do 18. godine života,**
- **djeca osiguranika koja su potpuno i trajno nesposobna za samostalan život i rad,**
- osigurana osoba u vezi korištenja radioterapije i kemoterapije te hemodijalize kao kronični bubrežni bolesnik,
- osigurana osoba u vezi korištenja zdravstvene zaštite zbog priznate ozljede na radu, odnosno profesionalne bolesti,
- osigurana osoba darivatelj organa, tkiva ili stanica koja zdravstvenu zaštitu koristi u vezi s darivanjem organa, tkiva ili stanica, te
- osigurana osoba upućena na liječenje u drugu državu članicu EU, državu s kojom RH ima sklopljen međunarodni ugovor ili treću državu sukladno Zakonu i općem aktu Zavoda.

7. PRAVO NA OBVEZNO ZDRAVSTVENO OSIGURANJE IMAJU DJECA OSIGURANIKA KOJA SU NAKON NAVRŠENE 18. GODINE ŽIVOTA POSTALA POTPUNO I TRAJNO NESPOSOBNA ZA SAMOSTALAN ŽIVOT I RAD

Djeca osiguranika koja su status osigurane osobe stekle kao članovi obitelji osiguranika mogu taj status zadržati najduže do navršene 18. godine života.

Djeca osiguranika koja postanu potpuno i trajno nesposobna za samostalan život i rad, sukladno posebnim propisima, prije navršene 18. godine života, **zadržavaju status osigurane osobe kao članovi obitelji osiguranika za sve vrijeme trajanja te nesposobnosti**, ako pravo na obvezno zdravstveno osiguranje ne mogu ostvariti po drugoj osnovi.

Pravo na obvezno zdravstveno osiguranje kao članovi obitelji osiguranika mogu steći i djeca osiguranika koja su nakon navršene 18. godine života postala potpuno i trajno nesposobna za samostalan život i rad, sukladno posebnim propisima, ako ih osiguranik uzdržava i ako pravo na obvezno zdravstveno osiguranje ne mogu ostvariti po drugoj osnovi.

8. RAD S POLOVICOM PUNOG RADNO VREMENA RADI POJAČANE NJEGA DJETETA

Pravo je regulirano Zakonom o roditeljskim potporama (NN 85/08, 110/08, 34/11, 54/13, 152/14) i Pravilnikom o uvjetima i postupku stjecanja prava na rad u skraćenom radnom vremenu radi pojačane brige i njege djeteta (NN 25/09)

Po iskorištenju roditeljskog dopusta ili prava na rad s polovicom punog radnog vremena jedan od zaposlenih roditelja ili samozaposlenih roditelja ima pravo na rad s polovicom punog radnog vremena **do navršene 3. godine djetetova života**, ako je djetetu, prema nalazi i ocjeni izabranog doktora primarne zdravstvene zaštite i nadležnoga liječničkog povjerenstva Zavoda, zbog njegova zdravlja i razvoja, potrebna pojačana briga i njega.

Novčana potpora

Za vrijeme korištenja prava, korisnik ima pravo na novčanu naknadu u visini od 50% proračunske osnovice mjesečno za puno radno vrijeme **(1.663,00 kuna)**.

Specifičnosti i posebni uvjeti

Odlučivanje o priznavanju predmetnog prava zasniva se na stručno-medicinskom vještačenju liječničkog povjerenstva HZZO-a, temeljem medicinske dokumentacije djeteta, te nalaza izabranog doktora primarne zdravstvene zaštite djeteta.

Pravo na rad u skraćenom radnom vremenu može ostvariti samo jedan od roditelja pod uvjetom da oba roditelja imaju status zaposlenog i samozaposlenog roditelja s punim radnim vremenom, te zaposleni i samozaposleni roditelj koji sam brine i njeguje dijete.

Pravo roditelj može ostvariti i u slučaju da drugi roditelj koristi za drugo dijete jedno od prava utvrđenih Zakonom o roditeljskim potporama.

Pravo može ostvariti roditelj pod uvjetom da drugi roditelj koji nema status zaposlene i samozaposlene osobe nije u mogućnosti zbog svog psihofizičkog stanja pružiti pojačanu brigu i njegu djetetu.

9. PRAVA ZAPOSLENOG RODITELJA DJETETA S TEŽIM SMETNJAMA U RAZVOJU

Pravo je detaljno regulirano *Pravilnikom o uvjetima i postupku za stjecanje prava zaposlenog roditelja ili samozaposlenog roditelja djeteta s težim smetnjama u razvoju na dopust ili na rad u skraćenom radnom vremenu radi njege djeteta (NN 18/09)*

Dopust radi njege djeteta s težim smetnjama u razvoju

Jedan od zaposlenih ili samozaposlenih roditelja djeteta s težim smetnjama u razvoju (dijete s težim tjelesnim ili mentalnim oštećenjem ili težom psihičkom bolesti), nakon isteka prava na roditeljski dopust ili u tijeku korištenja ili nakon isteka prava na roditeljski dopust, na temelju nalaza i mišljenja nadležnog tijela vještačenja prema propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju, ima pravo na dopust za njegu djeteta **do navršene 8. godine djetetova života**, uz uvjet da su oba roditelja zaposlena ili samozaposlena, kako prije početka korištenja, tako i za svo vrijeme trajanja dopusta.

Novčana potpora

Zaposleni ili samozaposleni roditelj djeteta s težim smetnjama u razvoju (djeteta s težim tjelesnim ili mentalnim oštećenjem ili težom psihičkom bolesti) za vrijeme korištenja prava na dopust za njegu djeteta do navršene 8. godine djetetova života ima pravo na novčanu naknadu za puno radno vrijeme u iznosu od 65% proračunske osnovice mjesečno **(2.100,00 kuna)**.

Specifičnosti i posebni uvjeti

Odlučivanje o priznavanju predmetnog prava zasniva se na stručno-medicinskom vještačenju liječničkog povjerenstva HZZO-a, u okviru kojeg se vještači o postojanju težih smetnji u razvoju kod djeteta, te priznavanje prava u ovisnosti o navedenom vještačenju može biti dano i na određeni vremenski rok (6 mjeseci, 12 mjeseci i slično).

Također, pri započinjanju korištenja prava, kao i tijekom korištenja prava provjerava se činjenica zaposlenosti, odnosno samozaposlenosti oba roditelja.

Isto tako, provjerava se ispunjenje uvjeta staža osiguranja (koji je opisan pod roditeljskim dopustom), te ukoliko isti nije ispunjen novčana naknada iznosi 1.663,00 kune, odnosno 50% proračunske osnovice.

Pravo na rad s polovicom punoga radnog vremena radi njege djeteta s težim smetnjama u razvoju

Vremenska potpora

Jedan od zaposlenih ili samozaposlenih roditelja nakon isteka prava na roditeljski dopust ili u tijeku korištenja ili nakon isteka prava na roditeljski dopust, na temelju nalaza i mišljenja nadležnog tijela vještačenja prema propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju, ima pravo na rad s polovicom punog radnog vremena, kao i nastaviti njegovo korištenje i nakon navršene 8. godine djetetova života, sve dok ta potreba traje, a na temelju nalaza i mišljenja nadležnog tijela vještačenja prema propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju, uz uvjet da su oba roditelja zaposlena ili samozaposlena, kako prije početka korištenja, tako i za svo vrijeme trajanja dopusta.

Novčana potpora

Zaposleni roditelj djeteta s težim smetnjama u razvoju koji koristi pravo na rad s polovicom punog radnog vremena, ima pravo na novčanu naknadu obračunatu u visini iznosa isplaćene plaće umanjene za obračunate i obustavljene doprinose za mirovinsko osiguranje, predujam poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak sukladno posebnim propisima, a koju je ostvario radeći taj mjesec u polovici punog radnog vremena, a sve prema ovjerenoj ispravi poslodavca o isplaćenju plaći.

Samozaposleni roditelj djeteta s težim smetnjama u razvoju koji koristi pravo na rad s polovicom punog radnog vremena, ima pravo na novčanu naknadu obračunatu u visini 50% od osnovice za obračun doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje važeće za osnovu po kojoj je roditelj prijavljen na obvezno zdravstveno osiguranje i za razdoblje na koje se naknada odnosi prema propisima o doprinosima za obvezna osiguranja odnosno 50% od izabrane više mjesečne osnovice za obračun doprinosa pod uvjetom da je početak primjene

više osnovice najmanje šest mjeseci prije početka korištenja ovoga prava, prema podacima Porezne uprave.

Specifičnosti i posebni uvjeti

Odlučivanje o priznavanju predmetnog prava zasniva se na stručno-medicinskom vještačenju liječničkog povjerenstva HZZO-a, temeljem zahtjevu priložene medicinske dokumentacije, u okviru kojeg se vještači o postojanju težih smetnji u razvoju kod djeteta, te priznavanje prava u ovisnosti o navedenom vještačenju može biti dano i na određeni vremenski rok (6 mjeseci, 12 mjeseci i slično).

Također, pri započinjanju korištenja prava, kao i tijekom korištenja prava provjerava se činjenica zaposlenosti, odnosno samozaposlenosti oba roditelja.

Isto tako, provjerava se ispunjenje uvjeta staža osiguranja (koji je opisan pod roditeljskim dopustom), te ukoliko isti nije ispunjen novčana naknada iznosi **1.663,00 kune**, odnosno 50% proračunske osnovice.

II PRAVA DJECE S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU U SUSTAVU ODGOJA I OBRAZOVANJA

Prava su regulirana sljedećim propisima:

- **Zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju** (NN br. 10/97., 107/07., 94/13.),
- **Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj školi** (NN br. 87/08., 86/09., 92/10, 90/11., 5/12., 16/12., 86/12., 126/12., 94/13),
- **Pravilnikom o osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju** (NN 24/2015) i drugim aktima

U dječjim vrtićima programi za djecu rane predškolske dobi s teškoćama u razvoju organiziraju se po posebnim uvjetima i programu koji propisuje ministar nadležan za obrazovanje.

Vrstu i stupanj teškoće u razvoju djeteta te potrebu odgovarajućih uvjeta za njegu, odgoj i zaštitu djece s teškoćama u razvoju, na prijedlog liječnika primarne zdravstvene zaštite, utvrđuje stručno povjerenstvo ustrojeno prema zakonu kojim su uređeni odnosi u području socijalne skrbi.

Prednost pri upisu djece u dječje vrtiće, koji su u vlasništvu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili u državnom vlasništvu, imaju djeca roditelja žrtava i invalida domovinskog rata, djeca iz obitelji s troje ili više djece, djeca zaposlenih roditelja, **djeca s teškoćama u razvoju**, djeca samohranih roditelja i djeca u udomiteljskim obiteljima, djeca u godini prije polaska u osnovnu školu i djeca roditelja koji primaju doplatak za djecu.

Način ostvarivanja prednosti pri upisu djece u dječji vrtić utvrđuje osnivač dječjeg vrtića svojim aktom.

Vrste teškoća, primjeren program školovanja i primjeren oblik pomoći za pojedinog učenika s teškoćama u razvoju utvrđuje stručno povjerenstvo nadležno za utvrđivanje psihofizičkog stanja djeteta u uredu državne uprave u županiji nadležnom za poslove obrazovanja odnosno **Gradskom uredu Grada Zagreba nadležnom za poslove obrazovanja**.

Primjereni programi i oblici odgoja i obrazovanja učenika s teškoćama u razvoju ostvaruju se uz programsku i profesionalnu potporu te pedagoško-didaktičku prilagodbu.

Učenik s teškoćama u razvoju je učenik čije sposobnosti u međudjelovanju s čimbenicima iz okoline ograničavaju njegovo puno, učinkovito i ravnopravno sudjelovanje u odgojno-obrazovnom procesu s ostalim učenicima, a proizlaze iz:

- tjelesnih, mentalnih, intelektualnih, osjetilnih oštećenja i poremećaja funkcija,
- kombinacije više vrsta gore navedenih oštećenja i poremećaja.

Odgoj i obrazovanje učenika temelji se na načelima prihvaćanja različitosti učenika, prihvaćanja različitih osobitosti razvoja učenika, osiguravanja uvjeta i potpore za ostvarivanje maksimalnoga razvoja potencijala svakoga pojedinog učenika, izjednačavanja mogućnosti za postizanje najvećega mogućeg stupnja obrazovanja te osiguravanja odgoja i obrazovanja učenika što bliže njegovu mjestu stanovanja.

1. PROGRAMSKA POTPORA

Programska potpora obuhvaća **različite vrste primjerenih programa odgoja i obrazovanja, dodatne odgojno-obrazovne i rehabilitacijske programe te privremene oblike odgoja i obrazovanja** koji se provode u školama i drugim javnim ustanovama koje provode djelatnost odgoja i obrazovanja, a sukladno Mreži školskih ustanova ili uz suglasnost ministarstva nadležnog za obrazovanje.

Primjerene programe odgoja i obrazovanja, dodatne odgojno-obrazovne i rehabilitacijske programe utvrđuje Stručno povjerenstvo Ureda u postupku utvrđivanja psihofizičkog stanja djeteta/učenika.

Primjereni program odgoja i obrazovanja je nastavni plan i program i/ili kurikulum koji omogućava odgojno-obrazovno napredovanje učenika poštujući specifičnosti njegove utvrđene teškoće, specifičnosti njegova funkcioniranja i njegove odgojno-obrazovne potrebe.

Primjereni programi odgoja i obrazovanja učenika su:

- redoviti program uz individualizirane postupke,
- redoviti program uz prilagodbu sadržaja i individualizirane postupke,
- posebni program uz individualizirane postupke,
- posebni programi za stjecanje kompetencija u aktivnostima svakodnevnoga života i rada uz individualizirane postupke.

Primjereni programi odgoja i obrazovanja ostvaruju se u:

- redovitome razrednom odjelu,
- dijelom u redovitome, a dijelom u posebnome razrednom odjelu,
- posebnome razrednom odjelu,
- odgojno-obrazovnoj skupini.

Dodatni odgojno-obrazovni i rehabilitacijski programi koji se određuju kao dio primjerenoga programa odgoja i obrazovanja učenika su:

- program edukacijsko-rehabilitacijskih postupaka,
- program produženoga stručnog postupka,
- rehabilitacijski programi.

Primjereni program odgoja i obrazovanja učenika u školi ostvaruje se u razrednim odjelima i odgojno-obrazovnim skupinama strukturiranim prema dobi učenika i vrsti primjerenoga programa odgoja i obrazovanja.

Privremeni oblici odgoja i obrazovanja su:

- nastava u kući,
- nastava u zdravstvenoj ustanovi,
- nastava na daljinu.

2. PRIMJERENI PROGRAMI OSNOVNOG I SREDNJEG ODGOJA I OBRAZOVANJA

Pri utvrđivanju **primjerenoga programa obrazovanja** uzima se u obzir nalaz i mišljenje iz drugih postupaka utvrđivanja teškoća i razina potrebne potpore te sva medicinska, psihološka, edukacijsko-rehabilitacijska i druga dokumentacija koju roditelj/skrbnik podnese.

Škola je dužna u najkraćem roku osigurati nužnu pedagoško-didaktičku prilagodbu potrebnu učeniku sukladno njegovim potrebama te kontinuirano pratiti rezultate odgoja i obrazovanja učenika.

Stručno povjerenstvo osnovne škole zaduženo za utvrđivanje psihofizičkog stanja djeteta, kao i stručni suradnici i nastavnici srednje škole kada procijene da postoji potreba predlažu Stručnom povjerenstvu Ureda utvrđivanje primjerenog programa obrazovanja ili ukidanje rješenja o primjerenom programu obrazovanja.

a) Redoviti program uz individualizirane postupke određuje se učenicima koji s obzirom na vrstu teškoće mogu svladavati redoviti nastavni plan i program/kurikulum bez sadržajnog ograničavanja, ali su im zbog specifičnosti u funkcioniranju potrebni individualizirani postupci u radu.

Individualizirani postupci omogućavaju različite oblike potpore, prema potrebama učenika, i to s obzirom na: samostalnost učenika; vrijeme rada; metode rada; provjeravanje vještina, znanja i sposobnosti učenika; praćenje i vrednovanje postignuća učenika; aktivnost učenika; tehnološka, didaktička i/ili rehabilitacijska sredstva za rad i primjerene prostorne uvjete.

Individualizirani postupci mogu biti iz jednog, više ili svih predmeta te za svakoga pojedinog učenika trebaju biti razrađeni kao pisani dokument, a izrađuju ga učitelji/nastavnici u suradnji sa stručnim suradnicima škole te su ga dužni dati na uvid roditelju/skrbniku učenika tijekom prve polovice polugodišta.

Redoviti program uz individualizirane postupke provodi se **u redovitome razrednom odjelu** škole, a provode ga učitelji/nastavnici koji izvode nastavu i ostalim učenicima u tom razrednom odjelu.

Redoviti program uz individualizirane postupke može se provoditi i u posebnome razrednom odjelu škole kada su učeniku, s obzirom na vrstu teškoća i specifičnosti funkcioniranja koje ugrožavaju njegovu osobnu sigurnost ili sigurnost drugih učenika, potrebni posebni uvjeti odgoja i obrazovanja.

b) Redoviti program uz prilagodbu sadržaja i individualizirane postupke određuje se učenicima koji s obzirom na vrstu teškoće ne mogu svladavati nastavni plan i

program/kurikulum bez sadržajnog ograničavanja te im je zbog specifičnosti u funkcioniranju potreban individualizirani pristup u radu i sadržajna prilagodba.

Redoviti program uz prilagodbu sadržaja i individualizirane postupke je redoviti program koji se sadržajno i metodički prilagođava učeniku.

Sadržajna prilagodba podrazumijeva individualiziranu prilagodbu nastavnih sadržaja redovitog programa sukladno sposobnostima i sklonostima učenika, a zahtijeva smanjivanje opsega nastavnih sadržaja. Opseg nastavnih sadržaja može se umanjiti do najniže razine usvojenosti obrazovnih postignuća propisanih nastavnim planom i programom/kurikulumom za razred u koji je učenik uključen, a iznad razine posebnog programa.

Redoviti program uz prilagodbu sadržaja i individualizirane postupke može biti iz jednog, više ili svih predmeta, a izrađuju ga kao pisani dokument učitelji/nastavnici za svaki pojedini nastavni predmet u suradnji sa stručnim suradnicima škole te su ga dužni dati na uvid roditelju/skrbniku učenika tijekom prve polovice polugodišta.

Redoviti program uz prilagodbu sadržaja i individualizirane postupke **provodi se u redovitome razrednom odjelu škole**, a provode ga učitelji/nastavnici koji izvode nastavu i ostalim učenicima u tom razrednom odjelu.

Redoviti program uz prilagodbu sadržaja i individualizirane postupke može se provoditi i u posebnome razrednom odjelu škole kada su učeniku, s obzirom na vrstu teškoća i specifičnosti funkcioniranja koje ugrožavaju njegovu osobnu sigurnost ili sigurnost drugih učenika, potrebni posebni uvjeti odgoja i obrazovanja.

Posebni program uz individualizirane postupke čini posebno strukturirani sadržaj nastavnih planova i programa/kurikuluma izrađen prema mogućnostima i sposobnostima učenika.

c) Posebni program uz individualizirane postupke određuje se učenicima koji s obzirom na njihovo funkcioniranje uvjetovano vrstom teškoće i/ili postojanje više vrsta teškoća ne mogu svladavati redoviti program uz individualizirane postupke ili redoviti program uz prilagodbu sadržaja i individualizirane postupke.

Posebni program uz individualizirane postupke **može biti iz svih ili pojedinih predmeta**. Ako je samo iz pojedinih predmeta, tada učenik ostale predmete prema svojim sposobnostima svladava po redovitome programu uz individualizirane postupke ili redovitome programu uz prilagodbu sadržaja i individualizirane postupke.

Posebni program uz individualizirane postupke iz svih predmeta **provodi se u posebnim razrednim odjelima škole**, a **provodi ga edukacijski rehabilitator i učitelj/nastavnik** sukladno Zakonu i provedbenom propisu koji propisuje odgovarajuću vrstu obrazovanja učitelja, nastavnika i stručnih suradnika.

d) Posebni program za stjecanje kompetencija u aktivnostima svakodnevnoga života i rada uz individualizirane postupke je program koji se provodi u odgojno-obrazovnoj skupini kao obvezno osnovno obrazovanje koji s obzirom na funkcionalne sposobnosti učenika ima za cilj osposobiti učenika za najjednostavnije aktivnosti svakodnevnoga života i rada, a provodi se od 6. do 21. godine života.

Učenik **završnoga razreda osnovnoškolskoga posebnog programa uz individualizirane postupke**, ako nije u mogućnosti nastaviti srednjoškolsko obrazovanje po posebnom programu, uz individualizirane postupke može nastaviti osnovno školovanje u posebnome programu za stjecanje kompetencija u aktivnostima svakodnevnoga života i rada uz

individualizirane postupke, **ali najdulje do 21. godine života** odnosno do završetka nastavne godine u kojoj navršava 21 godinu.

Stručno povjerenstvo škole prema mjestu stanovanja učenika dužno je, tijekom učenikova pohađanja završnog razreda osnovne škole, pribaviti mišljenje službe za profesionalno usmjeravanje zavoda za zapošljavanje te pokrenuti postupak utvrđivanja primjerenoga programa u svrhu uključivanja učenika u posebni program za stjecanje kompetencija u aktivnostima svakodnevnoga života i rada uz individualizirane postupke.

Za učenika srednje škole koji zbog promjena u psihofizičkom stanju nije u mogućnosti nastaviti srednjoškolsko obrazovanje ni po jednom programu osim po posebnom programu za stjecanje kompetencija u aktivnostima svakodnevnoga života i rada uz individualizirane postupke, nastavničko vijeće srednje škole dužno je pokrenuti postupak utvrđivanja primjerenoga programa u svrhu uključivanja učenika u taj program.

Posebni program za stjecanje kompetencija u aktivnostima svakodnevnoga života i rada uz individualizirane postupke provodi se u odgojno-obrazovnim skupinama u školama sukladno Mreži školskih ustanova ili uz suglasnost Ministarstva, a izvodi ga edukacijski rehabilitator i učitelj/nastavnik sukladno Zakonu i provedbenome propisu koji propisuje odgovarajuću vrstu obrazovanja učitelja, nastavnika i stručnih suradnika.

e) Program edukacijsko-rehabilitacijskih postupaka sastoji se od posebnih edukacijsko-rehabilitacijskih sadržaja koji se različitim postupcima provode u svrhu uspješnijeg usvajanja nastavnih sadržaja.

Program edukacijsko-rehabilitacijskih postupaka osigurava se **svim učenicima** koji svladavaju poseban program uz individualizirane postupke i potrebna im je dodatna pomoć edukacijskoga rehabilitatora tijekom odgojno-obrazovnoga procesa.

Program edukacijsko-rehabilitacijskih postupaka provodi **edukacijski rehabilitator** radom u manjim skupinama u školi prema potrebama učenika, ako nije moguće osigurati produženi stručni postupak.

Program se ostvaruje sukladno školskom kurikulumu, a plan je određen nastavnim planovima i programima/kurikulumima odgoja i obrazovanja.

f) Program produženoga stručnog postupka sastoji se od pomoći u učenju, edukacijsko-rehabilitacijskih programa, strukturiranih slobodnih aktivnosti, kreativnih radionica i izvannastavnih aktivnosti.

Produženi stručni postupak organizira se u odgojno-obrazovnim skupinama organiziranim prema obrazovnim potrebama i interesima učenika prije i/ili poslije redovite nastave u školama sukladno Mreži školskih ustanova ili uz suglasnost Ministarstva, a provodi ga stručnjak edukacijsko-rehabilitacijskoga profila u opsegu svoje stručnosti: edukacijski rehabilitator, logoped ili socijalni pedagog.

Program produženoga stručnog postupka određuje se školskim kurikulumom, a plan je određen nastavnim planovima i programima/kurikulumima odgoja i obrazovanja.

g) Rehabilitacijski programi obuhvaćaju one postupke i aktivnosti koje uspostavljaju, obnavljaju, održavaju i/ili modificiraju učenikove osjetilne, motoričke, jezično-govorno-glasovne, komunikacijske, kognitivne, psihološke, emocionalne i interakcijske sposobnosti te vještine izvedbe aktivnosti svakodnevnoga života, a koje značajno utječu na rezultate učenja te time i na odgojno-obrazovni proces.

Rehabilitacijski programi utvrđeni su školskim kurikulumom, a plan je određen nastavnim planovima i programima/kurikulumima. Izrađuju ih i provode stručnjaci edukacijsko-rehabilitacijskoga profila u opsegu svoje stručnosti: edukacijski rehabilitator, logoped ili socijalni pedagog te stručnjaci drugih profila prema potrebama učenika.

Rehabilitacijski programi provode se izvan nastavnoga procesa. Provode se u ustanovama koje osiguravaju posebne uvjete odgoja i obrazovanja, a uz posebnu suglasnost Ministarstva mogu se provoditi i u školama koje su Mrežom školskih ustanova utvrđene za provođenje programa za učenike s teškoćama u razvoju, osobito ako škole koje osiguravaju posebne uvjete odgoja i obrazovanja nisu dostupne na području lokalne zajednice.

3. PEDAGOŠKO – DIDAKTIČKA PRILAGODBA

Na temelju utvrđenih potreba učenika, prilikom utvrđivanja primjerenoga programa obrazovanja, Stručno povjerenstvo Ureda daje prijedlog o pedagoško-didaktičkoj prilagodbi koja je potrebna učeniku.

Pedagoško-didaktička prilagodba podrazumijeva:

- prilagođenu informatičku opremu,
- specifična didaktička sredstva i pomagala,
- udžbenike prilagođene posebnim odgojno-obrazovnim potrebama učenika (u jeziku, pismu i mediju),
- elektroakustičku opremu,
- prilagođene oblike komuniciranja i dr.

4. USTROJAVANJE POSEBNIH RAZREDNIH ODJELA I POSEBNIH ODGOJNO-OBRAZOVNIH SKUPINA

Posebni razredni odjeli i posebne odgojno-obrazovne skupine mogu se ustrojiti **uz prethodnu suglasnost Ministarstva.**

Kada na određenome upisnom području **postoji od 3 do 5 učenika** kojima je kao primjeren oblik obrazovanja utvrđeno školovanje u posebnom razrednom odjelu u kojima se provode redoviti programi uz individualizirane postupke i/ili redoviti programi uz prilagodbu sadržaja i individualizirane postupke, uz prethodnu suglasnost Ministarstva posebni razredni odjeli mogu biti ustrojeni kao kombinirani razredni odjeli od I. do IV. razreda ili od V. do VIII. razreda osnovne škole i od I. do završnog razreda srednje škole.

Iznimno, uz prethodnu suglasnost Ministarstva, posebni razredni odjeli u kojima se provode posebni programi uz individualizirane postupke, mogu biti ustrojeni kao kombinirani razredni odjeli od I. do VIII. razreda osnovne škole.

5. PRIVREMENI OBLICI ODGOJA I OBRAZOVANJA

a) Nastava u kući osigurava se učenicima koji privremeno ne mogu polaziti nastavu u školi, a čije predviđeno trajanje oporavka može utjecati na buduće praćenje i svladavanje nastavnih sadržaja.

Nastavu u kući provodi škola koju je učenik pohađao prije nego što mu je zbog zdravstvenih razloga onemogućeno redovito praćenje nastave.

Zahtjev s obrazloženjem za provedbu nastave u kući **roditelj/skrbnik podnosi školi ili predlaže škola u roku od 7 dana od utvrđene potrebe za ovim oblikom školovanja od nadležnoga školskog liječnika.**

Učeniku koji je dulje od dvije školske godine uključen u nastavu u kući može se odobriti, ovisno o zdravstvenom stanju učenika koje procjenjuje nadležni školski liječnik, daljnja provedba nastave u kući uz povremenu prisutnost na nastavi u školi i drugim školskim aktivnostima radi održavanja veza s razrednim odjelom i socijalizacije učenika.

b) Nastava u zdravstvenoj ustanovi organizira se za učenike sa zdravstvenim teškoćama koji se nalaze na stacionarnom liječenju ili na liječenju u dnevnoj bolnici.

c) Nastava na daljinu je oblik nastave u kući ili nastave u zdravstvenoj ustanovi kojim se učeniku omogućava praćenje nastave uz pomoć telekonferencije ili videokonferencije.

Nastava na daljinu, kao oblik nastave u kući, osigurava se za učenike koji privremeno ne mogu polaziti nastavu u školi niti zbog prirode bolesti smiju biti u neposrednome kontaktu s učiteljem/nastavnikom, a čije trajanje oporavka može utjecati na buduće praćenje i svladavanje nastavnih sadržaja.

Nastava na daljinu, kao oblik nastave u zdravstvenoj ustanovi, osigurava se učenicima na stacionarnom liječenju ili na liječenju u dnevnoj bolnici, ako nema organiziranoga privremenog oblika nastave.

Nastavu na daljinu organizira škola koju je učenik pohađao prije nego što mu je zbog zdravstvenih razloga onemogućeno redovito praćenje nastave.

Zahtjev s obrazloženjem za izvođenje nastave na daljinu roditelj/skrbnik podnosi školi ili predlaže škola u roku od 7 dana od utvrđene potrebe za ovim oblikom odgoja i obrazovanja od nadležnoga školskog liječnika.

Učeniku koji je uključen u nastavu izbornih i fakultativnih nastavnih predmeta odobrava se nastavak izvođenja nastave tih predmeta na daljinu te to u zahtjevu Ministarstvu treba navesti.

Učeniku koji je uključen u nastavu na daljinu škola je dužna kontinuirano tijekom cijelog razdoblja provedbe, elektronički dostavljati radne materijale.

Vrednovanje i provjeravanje usvojenosti nastavnih sadržaja i odnosa prema radu i postavljenim zadacima te odgojnim vrijednostima učenika provodi se elektronički odnosno telekonferencijom ili videokonferencijom te elektroničkom poštom.

6. PROFESIONALNA POTPORA

Profesionalnu potporu u školovanju učenika provode:

- učitelji/nastavnici osposobljeni i educirani za rad s učenicima s teškoćama u razvoju,
- nastavnici/odgajatelji osposobljeni i educirani za rad s učenicima s teškoćama u razvoju u učeničkim domovima,
- stručnjaci edukacijsko-rehabilitacijskoga profila (edukacijski rehabilitator, logoped, socijalni pedagog),
- stručni suradnici škole,
- nadležni školski liječnik,

- stručnjaci zavoda za zapošljavanje i drugi stručnjaci iz ustanova socijalne skrbi, zdravstvenih ustanova te drugih specijaliziranih ustanova,
- savjetnici agencija nadležnih za odgoj i obrazovanje,
- stručni timovi,
- centri potpore,
- pomoćnici u nastavi ili stručni komunikacijski posrednici,
- stručnjaci iz civilnoga sektora uz odobrenje nadležnog Ministarstva.

Radnici škola pružaju profesionalnu pomoć učenicima u sklopu svojih tjednih zaduženja odnosno radnih obveza.

Profesionalno usmjeravanje učenika s teškoćama u razvoju obvezni je dio pripreme za upis učenika u srednju školu koji se na temelju iskazanih sposobnosti, mogućnosti i interesa učenika provodi tijekom završnog razreda osnovne škole ili prema potrebi tijekom srednjoškolskoga odgoja i obrazovanja.

U aktivnostima profesionalnog usmjeravanja učenika surađuju: učitelji/nastavnici, stručni suradnici škole, nadležni tim školske medicine, zavod za zapošljavanje i roditelji/skrbnici učenika.

Srednje škole dužne su za upisane učenike u roku 15 dana od početka nastave tražiti od osnovne škole iz koje učenik dolazi dokumentaciju o praćenju i svladavanju programa u osnovnoj školi, a osnovna škola dužna je dostaviti dokumentaciju u roku od 15 dana od dana kada je zatražena.

Škole koje osiguravaju posebne uvjete odgoja i obrazovanja, a provode srednjoškolske programe, dužne su redovito surađivati s centrima za socijalnu skrb, područnim uredima zavoda za zapošljavanje i ostalim relevantnim institucijama te pružati potporu svojim učenicima prilikom zapošljavanja i socijalizacije.

Stručni tim je mobilna multidisciplinarna služba potpore školama u radu s učenicima s teškoćama u razvoju čiji program rada odobrava agencija nadležna za odgoj i obrazovanje.

Stručni tim:

- pruža stručnu, savjetodavnu i edukativnu potporu odgojno-obrazovnim djelatnicima, pomoćnicima u nastavi i stručnim komunikacijskim posrednicima,
- pruža supervizijsku potporu stručnim suradnicima škole,
- pruža stručnu potporu u provedbi privremenih oblika nastave,
- po potrebi savjetodavno sudjeluje u planiranju i izradi primjerenoga programa osnovnog ili srednjeg obrazovanja i prati učinke provedbe,
- predlaže školi potrebne promjene u radu s učenicima.

Članovi stručnog tima su stručnjaci edukacijsko-rehabilitacijskoga profila: edukacijski rehabilitator, logoped i/ili socijalni pedagog, psiholog, pedagog i učitelj/nastavnik osposobljen za rad s učenicima s teškoćama u razvoju, a timu se mogu priključiti i drugi stručnjaci ovisno o potrebama učenika.

III PRAVA DJECE S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU U SUSTAVU SOCIJALNE SKRBI

Prava iz sustava socijalne skrbi regulirana su Zakonom o socijalnoj skrbi (NN 157/13, 152/14, 99/15)

Prema Zakonu o socijalnoj skrbi, dijete s teškoćama u razvoju je dijete koje zbog tjelesnih, senzoričkih, komunikacijskih, govorno-jezičnih ili intelektualnih teškoća treba dodatnu podršku za učenje i razvoj, kako bi ostvarilo najbolji mogući razvojni ishod i socijalnu uključenost.

PRAVA U SUSTAVU SOCIJALNE SKRBI ZA DJECU S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU

1. OSOBNA INVALIDNINA

Pravo na osobnu invalidninu priznaje se **osobi s teškim invaliditetom ili drugim teškim trajnim promjenama u zdravstvenom stanju**, u svrhu zadovoljavanja njezinih životnih potreba z uključivanje u svakodnevni život zajednice.

Pravo na osobnu invalidninu ne može se priznati:

- osobi koja osobnu invalidninu ostvaruje po drugoj osnovi
- osobi koja ima u vlasništvu drugi stan ili kuću, osim stana ili kuće koju koristi za stanovanje, a koji može otuđiti ili iznajmiti i time osigurati sredstva za uključivanje u zajednicu
- osobi koja ima u vlasništvu poslovni prostor koji ne koristi za obavljanje registrirane djelatnosti
- djetetu ili odrasloj osobi kojoj je priznata usluga smještaja ili organiziranog stanovanja
- osobi kojoj je priznato pravo na doplatak za pomoć i njegu sukladno odredbama ovoga Zakona ili na temelju drugi propisa

Osobna invalidnina mjesečno iznosi **1.250,00 kn**. Ako osoba ostvaruje prihod po bilo kojoj osnovi, osobna invalidnina utvrđuje se kao razlika.

U prihod se na uračunava zajamčena minimalna naknada, naknada za troškove stanovanja, mirovina do iznosa najniže, odnosno minimalne mirovine, ortopedski dodatak, sredstva za uzdržavanja koje dijete ostvaruje na temelju propisa o obiteljskim odnosima, stipendija za školovanje učenika ili studenta dok traje redovito školovanje ili studiranje ili doplatak za djecu.

2. DOPLATAK ZA POMOĆ I NJEGU

Pravo na doplatak za pomoć i njegu priznaje se osobi koja ne može sam udovoljiti osnovnim životnim potrebama uslijed čega joj je prijeko potrebna pomoć i njega druge osobe u organiziranju prehrane, pripremi i uzimanju obroka, nabavi namirnica, čišćenju i pospremanju stana, oblačenju i svlačenju, održavanju osobne higijene kao i obavljanju drugih osnovnih životnih potreba.

Pravo na doplatak za pomoć i njegu ne može se priznati osobi:

- koja ima sklopljen ugovor o doživotnom ili dosmrtnom uzdržavanju

- koja ima u vlasništvu drugi stan ili kuću, osim stana ili kuće koju koristi za stanovanje, a koji može otuđiti ili iznajmiti i time osigurati sredstva za pomoć i njegu
- koja ima u vlasništvu poslovni prostor koje ne koristi za obavljanje registrirane djelatnosti
- ako doplatak za pomoć i njegu može ostvariti po posebnom propisu
- kojoj je priznato pravo na osobnu invalidninu
- kojoj je osiguran smještaj u ustanovi socijalne skrbi i kod drugih pružatelja socijalnih usluga, u zdravstvenoj ili u drugoj ustanovi, odnosno organizirano stanovanje

Pravo na doplatak za pomoć i njegu nema dijete čiji roditelj koristi roditeljski ili roditeljski dopust ili mirovanje radnog odnosa do treće godine života tog djeteta po posebnim propisima.

Dijete za koje roditelj koristi pravo na rad s polovicom punog radnog vremena, rad s polovicom punog radnog vremena radi pojačane njege djeteta, dopust ili rad s polovicom punog radnog vremena radi pojačane njege djeteta s težim smetnjama u razvoju po posebnim propisima, može ostvariti pravo na doplatak za pomoć i njegu u smanjenom iznosu ako ispunjava uvjete.

3. STATUS RODITELJA NJEGOVATELJA

Pravo na status roditelja negovatelja priznaje se jednom od roditelja djeteta s teškoćama u razvoju ili osobe s invaliditetom koje ispunjava jedan od sljedećih uvjeta:

- potpuno je ovisno o pomoć i njezi druge osobe jer mu je zbog održavanja života potrebno pružanje specifične njege izvođenjem medicinsko- tehničkih zahvata za koje je prema preporuci liječnika roditelj osposobljen
- u potpunosti je nepokretno i uz pomoć ortopedskih pomagala
- ima više vrsta teških oštećenja (tjelesnih, mentalnih, intelektualnih ili osjetilnih), zbog kojih je potpuno ovisno o pomoći i njezi druge osobe pri zadovoljavanju osnovnih životnih potreba.

Ako u obitelji ima dvoje ili više djece s teškoćama u razvoju, odnosno osoba s invaliditetom iz, status roditelja negovatelja mogu steći oba roditelja.

Iznimno, kada su roditelji djeteta s teškoćama u razvoju umrli ili nisu u mogućnosti brinuti se o djetetu, status roditelja negovatelja može se priznati jednom od članova obitelji s kojim živi u obiteljskoj zajednici.

Pravo na status roditelja negovatelja, umjesto roditelju, može se priznati bračnom ili izvanbračnom drugu roditelja djeteta s teškoćama u razvoju.

Status roditelja negovatelja ili negovatelja ne može se priznati roditelju ili drugoj osobi ako je djetetu s teškoćama u razvoju ili osobi s invaliditetom osigurana usluga smještaja, organiziranog stanovanja, poludnevnog ili cjelodnevnog boravka.

Za vrijeme dok jedan roditelj koristi roditeljski ili roditeljski dopust za dijete, drugom roditelju ne može se priznati status roditelja negovatelja za isto dijete.

Roditelju se priznaje pravo na status roditelja negovatelja kada dijete s teškoćama u razvoju, boravi **manje od četiri sata dnevno** u predškolskoj, obrazovnoj ili zdravstvenoj ustanovi, domu socijalne skrbi ili kod drugog pružatelja usluga boravka.

Iznimno, roditelju se priznaje pravo na status roditelja njegovatelja ili njegovatelja kada dijete s teškoćama u razvoju, odnosno osoba s invaliditetom u predškolskoj, obrazovnoj ili zdravstvenoj ustanovi, domu socijalne skrbi, centru za pružanje usluga u zajednici ili kod drugog pružatelja usluge boravka **boravi četiri i više sati dnevno ako mu roditelj ili njegovatelj tijekom boravka pruža usluge pomoći i njege.**

Status roditelja njegovatelja može se priznati roditelju do navršene 65 godine života, a dulje ako se pružanje pomoći i njege ne može osigurati putem drugih osoba.

Roditelj njegovatelj ima pravo na naknadu u iznosu od **2.500,00 kn**, prava iz mirovinskog osiguranja, zdravstvenog osiguranja i prava za vrijeme nezaposlenosti, kao zaposlena osoba prema posebnim propisima.

Roditelj njegovatelj ima pravo na naknadu i za vrijeme privremene nesposobnosti za pružanje njege zbog bolesti, kao i tijekom odmora, kada ne obavlja poslove njegovatelja, a djetetu je osiguran privremeni smještaj tijekom godišnjeg odmora roditelja njegovatelja, te ako je dijete na bolničkom liječenju najduže dva mjeseca.

Roditelj njegovatelj može koristiti odmor u trajanju do četiri tjedna tijekom godine.

4. NAKNADA ZA TROŠKOVE PRIJEVOZA

Pravo na naknadu troškova prijevoza zbog školovanja može se priznati ako nema osiguran prijevoz po nekoj drugoj osnovi:

- **osobi s invaliditetom i djetetu s teškoćama u razvoju** koji pohađaju nastavu radi stjecanja srednjoškolskog obrazovanja po posebnom programu izvan mjesta svoga prebivališta ili osposobljavanja za samozbrinjavanje, a ne postoji potreba da mu se priznaje pravo na uslugu smještaja ili organiziranog stanovanja.

Naknada obuhvaća **troškove prijevoza u odlasku i povratku** i priznaje se po najnižoj cijeni za redovita prijevozna sredstva javnog prometa za najkraću relaciju, a ako korisnik za prijevoz koristi osobno vozilo, u visinu cijene vozne karte javnog prijevoznog sredstva.

Prijevoz osobi s invaliditetom i djetetu s teškoćama u razvoju koje pohađa nastavu radi stjecanja srednjoškolskog obrazovanja u mjestu prebivališta, ako nema osiguran prijevoz po nekoj drugoj osnovi, osigurava jedinica lokalne samouprave, odnosno Grad Zagreb.

5. NAKNADA DO ZAPOSLENJA

Pravo na naknadu do zaposlenja priznaje se **djetetu s teškoćama u razvoju**, odnosno osobi s invaliditetom kojima je tjelesno, mentalno, intelektualno ili osjetilno oštećenje utvrđeno na temelju nalaza i mišljenja Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom sukladno posebnom zakonu, nakon završetka osnovnoškolskog, srednjoškolskog ili visokoškolskog obrazovanja, **a najranije s navršениh 15 godina života**, ako naknadu za vrijeme nezaposlenosti ne ostvaruje prema drugim propisima, a evidentirana je kao nezaposlena osoba pri nadležnoj službi za zapošljavanje ili ima utvrđenu privremenu nezapošljivost od strane nadležnog tijela sukladno posebnom propisu.

SOCIJALNE USLUGE

Socijalne usluge obuhvaćaju aktivnosti, mjere i programe namijenjene sprječavanju, prepoznavanju i rješavanju problema i poteškoća pojedinaca i obitelji te poboljšanju kvalitete njihovog života u zajednici.

1. PRVA SOCIJALNA USLUGA – informiranje, prepoznavanje i početna procjena potreba

2. SAVJETOVANJE I POMAGANJE

Pružaju se korisnicima kao :

Savjetovanje i pomaganje pojedincu
Savjetovanje i pomaganje obitelji

2.1. Savjetovanje i pomaganje pojedincu

Savjetovanje i pomaganje pojedincu je socijalna usluga sustavne stručne pomoći kojom se pojedincu pruža pomoć radi prevladavanja poteškoća te stvaranja uvjeta za očuvanje i razvoj osobnih mogućnosti i odgovornog odnosa pojedinca prema sebi, obitelji i društvu.

Usluga se pruža korisniku radi prevladavanja poteškoća u vezi s bolešću, starošću, smrću člana obitelji, invalidnošću, teškoćama u razvoju, uključivanjem u svakodnevni život nakon duljega boravka u domu socijalne skrbi ili kod drugog pružatelja socijalnih usluga, zdravstvenoj ili penalnoj ustanovi te u drugim nepovoljnim okolnostima ili kriznim stanjima.

2.2. Savjetovanje i pomaganje obitelji

Savjetovanje i pomaganje obitelji je socijalna usluga koja obuhvaća sve oblike stručne pomoći pri prevladavanju obiteljskih poteškoća i poteškoća roditelja u odgoju i skrbi za djecu, te osposobljavanje obitelji za funkcioniranje u svakodnevnom životu.

Usluga uključuje podršku obitelji, intenzivnu podršku obitelji u krizi i dugoročni rad s članovima obitelji usmjeren na poboljšanje obiteljskih odnosa; psihološku pripremu djeteta za odlazak roditelja na izdržavanje kazne zatvora te za kontakte djeteta s roditeljem zatvorenikom u penalnoj ustanovi.

Uslugu savjetovanja i pomaganja pružaju stručni radnici centra za socijalnu skrb, doma socijalne skrbi, centra za pružanje usluga u zajednici, drugih pružatelja usluga, te fizičke osobe koje pružaju usluge savjetovanja u savjetovalištu, u suradnji s drugim pružateljima usluga u zajednici i drugim osobama koje mogu utjecati na obitelj.

3. PSIHOSOCIJALNA PODRŠKA

Psihosocijalna podrška je socijalna usluga koja podrazumijeva rehabilitaciju koja potiče razvoj kognitivnih, funkcionalnih, komunikacijskih ili socijalnih vještina korisnika. Priznaje se **djetetu s teškoćama u razvoju**, odrasloj osobi s invaliditetom, ovisniku, žrtvi obiteljskog nasilja te svim drugim osobama u potrebi, prema procjeni stručnog tima nadležnog centra za socijalnu skrb.

Psihosocijalnu podršku mogu pružati dom socijalne skrbi, centar za pružanje usluga u zajednici i drugi pružatelji usluga pod uvjetima propisanim ovim Zakonom.

Psihosocijalna podrška se pruža u obitelji korisnika odnosno udomiteljskoj obitelji ili kod pružatelja usluga na način da se ista pruža u obitelji korisnika ili udomiteljskoj obitelji do pet sati tjedno a kod pružatelja usluga do dvanaest sati tjedno, do čega najviše šest sati individualno, a ostalo u grupi.

Djetetu s teškoćama u razvoju, odnosno odrasloj osobi s invaliditetom iz jednoroditeljske obitelji čijem je roditelju priznato pravo na status roditelja njegovatelja usluga se može priznati u obitelji korisnika do pet sati tjedno, a kod pružatelja usluga do 18 sati tjedno, od čega najviše šest sati individualno a ostalo u grupi.

4. RANA INTERVENCIJA

Rana intervencija je socijalna usluga koja obuhvaća stručnu poticajnu pomoć djeci i stručnu i savjetodavnu pomoć njihovim roditeljima, uključujući i druge članove obitelji te udomitelja za djecu, kod nekog utvrđenog razvojnog rizika ili razvojne teškoće djeteta.

Rana intervencija pruža se djeci i roditeljima, odnosno udomiteljima za djecu u njihovoj obitelji ili kod pružatelja usluge, radi uključivanja djeteta u širu socijalnu mrežu, ako se takva usluga ne osigurava u okviru zdravstvene djelatnosti.

Rana intervencija pruža se djetetu kod kojeg je u ranoj dobi utvrđeno odstupanje u razvoju, razvojni rizik ili razvojne poteškoće, u pravilu do navršene 3. godine života, a najdulje do navršene 7. godine života djeteta.

Nakon prethodno pribavljenog mišljenja liječnika specijalista neonatologa ili pedijatra, a iznimno liječnika druge odgovarajuće specijalizacije, centar za socijalnu skrb traži ocjenu pružatelja usluge o trajanju i učestalosti pružanja usluge te rješenjem priznaje pravo na pružanje usluge.

5. POMOĆ PRI UKLJUČIVANJU U PROGRAME ODGOJA I REDOVITOG OBRAZOVANJA (INTEGRACIJA)

Pomoć pri uključivanju djeteta s teškoćama u razvoju ili mlađe punoljetne osobe s invaliditetom u programe redovitih predškolskih ili školskih ustanova je socijalna usluga koja se pruža odgajateljima, učiteljima i nastavnicima u predškolskim i školskim ustanovama.

Centar za socijalnu skrb priznaje uslugu nakon prethodno pribavljenog mišljenja predškolske ili školske ustanove i pružatelja usluge o trajanju i učestalosti pružanja usluge, a može se odrediti u trajanju do pet sati tjedno.

6. BORAVAK

Boravak je usluga koja obuhvaća cjelodnevni i poludnevni boravak.

Cjelodnevni boravak može trajati od **šest do deset sati**, a poludnevni boravak od **četiri do šest sati dnevno**, u kojem vremenu se osigurava zadovoljavanje životnih potreba korisnika pružanjem usluga prehrane, održavanja osobne higijene, brige o zdravlju, čuvanju odgoja, njege radnih aktivnosti, psihosocijalne rehabilitacije, organiziranja slobodnog vremena, organiziranog prijevoza, ovisno o utvrđenim potrebama i izboru korisnika.

7. SMJEŠTAJ

Smještaj je socijalna usluga koja može obuhvatiti uslugu stanovanja, prehrane, njege, brige o zdravlju, socijalnog rada, psihosocijalne rehabilitacije, fizikalne terapije, radne terapije, radnih aktivnosti, aktivnog provođenja vremena, odgoja i obrazovanja, ovisno o utvrđenim potrebama i izboru korisnika.

Postupak za priznavanje prava u sustavu socijalne skrbi je **hitan**. Nadležno tijelo koje odlučuje o priznanju prav u sustavu socijale skrbi dužno je donijeti rješenje **u roku od 15 dana** od dana podnošenja urednog zahtjeva ili pokretanja postupka po službenoj dužnosti.